

Iran's criminal policy in the field of reducing powerlifting sports crimes and violations

Arash Gholamrezaie- Rad

Specialized Ph.D.student, in the field of Criminal Law and Criminology, Maragheh Branch, Islamic Azad university, Maragheh, Iran.

Fatemeh Ahadi *

Assistant Professor of the Criminal Law and Criminology Department, Maragheh Branch, Islamic Azad University, Maragheh, Iran.

Jamal Beigi

Assistant professor of the Criminal Law and Criminology Department, Maragheh Branch, Islamic Azad University, Maragheh, Iran.

Abstract

Background and purpose: Powerlifting is considered a new sport, the most basic education tool in improving the level of physical, mental and psychological health of people and it forces athletes to be considered a guiding tool in the society so that can have equal citizens. The preventive criminal policy of sports crimes and violations, as well as the correction and treatment of sport offenders, adopts different procedures. In addition to legal rules, it organizes judicial, enforcement suppression with the components of causality, identification organization and analysis.

Research methodology: considering the nature of the work, this research is descriptive – analytical, the information of which is based on reliable sources.

Findings: The findings indicate that sports crimes and violations play an essential role in disrupting the society and ignoring these crimes and sport violations can cause irreparable damage to the basic elements of the country. The intervention of the government as an effective lever in providing security informing people and preventing sports accidents and familiarizing them with legal laws can be ideal.

Keywords: criminal policy, powerlifting sports rules, sports crimes and violations, sports

Received: 14/February/2023

Accepted: 15/August/2023

eISSN: 2783-4204

ISSN: 2783-3631

سیاست جنایی پیشگیرانه ایران در قبال جرائم و تخلفات ورزش پاورلیفتینگ

آرش غلامرضایی راد

دانشجوی دکتری تخصصی، رشته حقوق کیفری و جرم‌شناسی، واحد مراغه،
دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران.

فاطمه احدی *

استادیار گروه حقوق جزاء و جرم‌شناسی، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی،
مراغه، ایران.

جمال بیگی

دانشیار گروه حقوق جزاء و جرم‌شناسی، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه،
ایران.

چکیده

زمینه و هدف: ورزش پاورلیفتینگ به عنوان ورزشی نوپا، اساسی‌ترین ابزار تربیت در ارتقاء سطح سلامت جسمانی، روحی و روانی افراد به شمار می‌رود که ورزشکاران را وادار می‌کند تا از آن به عنوان ابزار هویت در جامعه استفاده نموده و به کمک آن، شهروندانی هم‌تراز داشته باشند. سیاست جنایی پیشگیرانه از جرائم و تخلفات ورزشی و نیز اصلاح و درمان بزه‌کاران ورزشی، رویه‌های متفاوتی اتخاذ نموده و علاوه بر قواعد قانونی، قضایی، اجرایی، سرکوب و واکنش‌های کیفری، با استفاده از مؤلفه‌هایی خاص، علت‌یابی، رمزیابی، سازمان‌دهی و تجزیه و تحلیل را نیز سازمان می‌دهد. روش تحقیق: روش تحقیق با توجه به ماهیت و روش کار ما، توصیفی-تحلیلی بوده که اطلاعات آن به شیوه اسنادی سنتی بر منابع معتبر است.

یافته‌ها: یافته‌ها حاکی از آن است که جرائم و تخلفات ورزشی، نقش اساسی در اخلاق امنیت و نظم جامعه دارند و نادیده گرفتن این جرائم ورزشی می‌تواند لطمات جبران‌ناپذیری به آرمان‌های اساسی کشور وارد آورد. مداخله دولت می‌تواند به عنوان یک اهرم کارساز در تأمین امنیت، آگاهی‌بخش اشخاص، جلوگیری‌کننده از حوادث ورزشی و آشنا کردن آن‌ها با قوانین حقوقی، آرمانی باشد.

کلیدواژه‌ها: جرم و تخلف ورزش، سیاست جنایی پیشگیرانه، ورزش پاورلیفتینگ، ورزش

مقدمه

سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی جنایی در سطح جرائم ورزش پاورلیفتینگ از نظر پاسخ‌دهی و کزروی، به‌طور صرف مورد توجه نبوده و توجه ابزارها و وسایل دستیابی به چنین هدف‌هایی نیز باید در معرض نقد و بررسی قرار گیرند. بدین ترتیب، گذشته از بحث کارایی و تأثیر مثبت، سیاست‌های تنظیمی در حل مشکلات و آسیب‌های جاری در سطح مورد سیاست‌گذاری انجام‌شده کارایی نخواهد داشت. هرچند قواعد بین‌المللی ورزش را می‌توان از دو نظرگاه نظری و گاه اجرایی مورد توجه قرارداد اما رعایت مبانی قوانین جهانی و ورزش، تنها در تفسیرها و برداشت‌های الزام‌آور حداقلی از مفهوم، ضروری است.

هر اجتماع، با تکیه بر پایه یک ورزش و رژیم قدرتمند می‌تواند از لحاظ سیاسی مطرح و باثبات بماند (عیسی پور، ۱۳۹۲: ۱۳-۱۴). نظام ورزش پاورلیفتینگ، نیازمند یک سیاست پویا است. زندگی اجتماعی انسان همراه با ورزش، پدیده‌های خاص اجتماعی را تشکیل می‌دهد. این پدیده‌ها، هیئت‌های جنایی، بعد مضیق موسع را خلق می‌کند که در مفهوم مضیق پدیده‌های اجتماعی بر روش‌های سرکوب و واکنش‌های کیفری اثرگذار است و نوعی سیاست کیفری را دنبال می‌کند اما در مفهوم موسع بر تدابیر تقنینی، قضایی و اجرایی نافذ است که در عرصه ورزش چون سایر عرصه‌ها با خطرات و پیشامدهایی روبرو می‌شود که به‌طور قطع، مسئولیت‌های کیفری و مدنی را برای ورزشکاران به همراه دارد. از دید سیاست جنایی تقنینی، علی‌رغم تصویب قانون مجازات اسلامی در سال ۱۳۹۲، شاهد رویکرد جدیدی در این حوزه نیست. به‌جز تخصیص یک گذر به جرائم ورزش در بند ۵ ماده ۱۵۸ قانون از سال ۱۳۵۲ تاکنون، هیچ تحولی صورت نگرفته و از نگاه سیاست جنایی قضایی، تدابیر و رویه خاصی در برخورد با بزه‌کاران ورزش، پیش‌بینی نشده است. به عبارت دیگر، این دسته از مرتکبین جرائم ورزشی، در دستگاه قضایی از امکانات و موقعیت‌های مناسب از مرحله اتهام، تعقیب، تحقیق تا رسیدگی صدور حکم و سپری کردن دوران محکومیت برخوردار نیستند اما از دیدگاه سیاست جنایی اجرایی می‌توانیم شاهد اقداماتی جهت پیشگیری افراد مختلف از جرائم ورزش پاورلیفتینگ باشیم، مانند سازمان‌ها و نهادهای ورزشی در سطح داخلی همچون وزارت ورزش، فدراسیون ورزشی، هیئت ورزشی و غیره. حال، سؤال این است که با توجه به مسئله بنیادین حمایت از سیاست جنایی ورزش پاورلیفتینگ که با این چالش مواجه است، آیا سیاست جنایی ورزش پاورلیفتینگ در مفهوم مضیق در بعد پیشگیری صرفاً باید جنبه کیفری باشد یا می‌توان به مؤلفه‌های علت‌یابی، سازمان‌دهی و تجزیه و تحلیل واقع‌گرایانه، توجه کرد؟

آیا در سیاست جنایی کشور ما نقض مقررات ورزش به‌عنوان علل موجهه جرم شناخته شده است یا اینکه صرفاً یک نوع خطا و تخلف انضباطی محسوب می‌شود؟ همچنین، از دیدگاه سیاست جنایی کشور، آیا ورزش و تربیت بدنی از پیشگیری جرم‌زدایی و کاهش جرائم اجتماعی، نقش مؤثری ایفا می‌کند؟ آیا رسانه‌ها در پیشگیری و سرکوب جرائم ورزش به‌صورت دوگانه باعث افزایش و کاهش جرم می‌شوند؟ در ادامه سعی گردیده تا به تمامی سؤالات مطرح‌شده به‌صورت جامع پاسخ داده شود.

پیشینه تحقیق

جلبی (۱۳۹۰) در کتاب «حقوق ورزش» می‌نویسد: قانون اساسی هر سرزمین و کشور، اساسی‌ترین و محکم‌ترین سندی است که برای یک ملت، کشور و حکومت، تنظیم و تدوین شده و مجموعه قواعد و قوانینی است که معمولاً در آغاز تشکیل ملت‌ها و دولت‌ها توسط نخبگان، فرزندانگان، کارشناسان، محققان و متخصصان حقوق اجتماعی و سیاسی ملی و دینی یک ملت، تهیه و تنظیم می‌شود. در این قانون، قوای مختلف مملکت مانند قوه مجریه، قوه مقننه و قوه قضاییه از دیدگاه اصول کارشناسی و اجرای قوانین، مورد بررسی و توجه قرار داده می‌شود.

شکری (۱۳۹۱) در کتاب «بررسی نظم حاکم بر حقوق ورزش»، ورزش را به عنوان فعالیت‌ها و با خصوصیات بین‌المللی توسعه و یکی از ضروریات زندگی و یک پدیده اجتماعی پیچیده محسوب می‌دارد. ورزشکاران عموماً با انگیزه‌های منتخب به سوی ورزش روی می‌آورند؛ تا جایی که در بند ۳ از اصل قانون اساسی مقرر می‌دارد که دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور به کار گیرد.

۱- ...، ۲- ...، ۳- آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان برای همه سطوح.

بدین ترتیب، قانون اساسی را مکلف نموده است تا همه امکانات خود را برای تربیت بدنی رایگان به کار گیرد. شجاعی مقدم (۱۳۹۱) در کتاب «حقوق ورزش» می‌نویسد: امروزه، زنان و مردان ورزشکار توجه زیادی به حقوق داشته و نسبت به بیست سال قبل، انتظارات آن‌ها از حقوق متفاوت است. قانون بر همه جنبه‌های ورزش، سازمان ورزش، ورزشکاران، دست‌اندرکاران و تماشاچیان تأثیر گذار است. توسعه قانون‌گذار در حوزه‌هایی مانند حامیگری، حق پخش و بیمه ورزشی، حفاظت سازمان ورزش را نیز به چالش می‌کشد.

فراهانی (۱۳۹۱) در کتاب «تخصص تربیت بدنی و علوم حقوق ورزش» می‌نویسد: حوادث و سوانح در جریان و رویه‌های ورزشی، امری اجتناب‌ناپذیر است. برخی از این حوادث شامل آسیب‌دیدگی ورزشکاران یا تماشاچیان، نقص عضو و حتی در برخی از موارد، فوت خواهد بود. هر حادثه‌ای علتی دارد و علت مزبور می‌تواند مبنای ایجاد تقصیر باشد. علت حادثه در بسیاری از موارد، قصور و کوتاهی مربیان و معلمان یا مدیران ورزش در انجام وظیفه است که از نظر حقوق ورزش می‌تواند مسئولیت زیادی را برای آن‌ها ایجاد کند. مربیان ورزش، تعلیم و تمرین ورزشکاران را بر عهده دارند و بر حسب وظیفه با گونه‌هایی از مسئولیت‌های حقوقی در حیطه ورزش روبرو هستند.

کاشف و شیدایی (۱۳۹۱) در کتاب «حقوق و اخلاق ورزشی» بیان می‌دارند: فلسفه حقوق به گفتگو درباره مبانی و معانی حقوق الزامی و ضروری بودن قوانین حقوقی و درنهایت، به تمایز قوانین حقوقی اخلاقی و مذهبی می‌پردازد. افلاطون و ارسطو از قدمای فلسفه بوده و نظریه‌های مهم فلسفی را در زمینه‌های علوم مختلف بیان داشته‌اند.

عیسی پور (۱۳۹۲) در پایان‌نامه ارشد «سیاست جنایی تقنینی در خصوص جرائم و تخلفات ورزشی بانوان» ذکر می‌کند: مبنای سیاست‌گذاری در ورزش، موضوعی جدا از کلیت سیاست‌های یک نظام نیست. آنچه شالوده و اساس نظام یک حاکمیت است، در کلیه پدیده‌های اجتماعی فرهنگی تأثیر می‌گذارد. انگیزه‌های قانون‌گذار از توجه به ورزش بانوان، در وهله اول به خاطر نگاه ارزشمند مکتب اسلام به بانوان و چگونگی پرورش جسمی و روحی آنان است.

حیدری (۱۳۹۵) در مقاله «حقوق ورزش در اسلام» می‌نویسد: آیات و روایات متعددی در اسلام درباره ورزش و وجوب آن وجود دارد و مورد دیگر، دیدگاه روشن شریعت در خصوص این مورد است. به موازات این منابع، فقها درباره مسئولیت‌های حقوقی ناشی از حوادث ورزشی، نظرات پرمحتوا و محکمی را مطرح نموده‌اند. از جمله فقهایی که در باب حقوق ورزش نظراتی ابراز داشته‌اند، ابن‌القدامه در المغنی، شیخ طوسی در مبسوط، محمدبن ادریس حلی در سرائر، محقق حلی در شرایع الاسلام، علامه حلی در قواعد الاحکام، قاضی فاضل هندی و شیخ محمدحسین نجفی در جواهر الکلام هستند. البته با توجه به محدودیت‌های رشته‌های ورزشی در گذشته که منحصر به تیراندازی، شنا و اسب‌دوانی بوده، فتاوی نیز از نظر کمی محدود بوده اما به لحاظ کیفی، قابل استناد در اغلب رشته‌های ورزشی هستند.

هدف عبدی و جمال بیگی (۱۳۹۷) در مقاله «بررسی جرم‌شناختی جرائم ورزش در ایران»، بررسی جرم‌شناختی جرائم ورزش در ایران است. به‌طور کلی، جامعه به دو صورت پیشگیری و سرکوب از خود در برابر بزه کاری واکنش نشان می‌دهد. پیشگیری غیر کیفری، درصدد آن است که با شناسایی و سپس، حذف و خنثی‌سازی عوامل و موقعیت،

بزه‌دیده را از ورود به وادی بزه‌دیدگی بازدارد در حالی که پیگیری کیفری بر ایجاد بینش حمایتی در بخش‌های مختلف نظام عدالت کیفری با هدف پیشگیری از تکرار این پدیده‌ها تأکید دارد.

کریمی خانقاه (۱۳۹۸) در مقاله «مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی و حقیقی در راستای فعالیت ورزشی»، مکتوب می‌دارد: دولت و مراجع دولتی بخش‌های خصوصی نیز متصدی فعالیت ورزشی هستند که به‌زودی و با تصویب لایحه سازمان نظام تخصصی ورزش کشور، نقش تصدی‌گرایانه دولت در این زمینه کاهش پیدا خواهد کرد. در صورت انتساب جرم به اشخاص ورزشی که در حوزه ورزشی فعالیت دارند و در صورت تحقق همه ارکان جرم، می‌توان آن را نسبت به جرم ارتكابی، دارای مسئولیت کیفری دانست.

هر زمان که بحث مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی به میان می‌آید، باید از یک طرف بین اشخاص حقوق عمومی و حقوق خصوصی و از طرف دیگر بین اعمال حاکمیت و تصدی تمایز قائل شد چرا که به موجب ماده ۲۰ قانون مجازات اسلامی، مجازات ۵ ماده ۲۰ در مورد اشخاص حقوق عمومی دولتی یا عمومی غیردولتی در مواردی که اعمال حاکمیت می‌کند، اعمال نمی‌شود.

غلامرضایی راد (۱۳۹۹) در کتاب «حقوق ورزش» می‌نویسد: در یک تعریف می‌توان گفت، حقوق ورزش عبارت است از حقوقی که به شرح و وظایف تمامی افراد دخیل در امر ورزش و بررسی آن اعم از آیین‌نامه‌های داخلی و قوانین عادی پرداخته و ضمانت اجرایی آن را معین و مشخص می‌کند و یا حقوق ورزشی، شعبه‌ای از حقوق خصوصی است که بر روابط ورزش و مسئولیت و حوادث ناشی از آن فی‌مابین ارکان، اردوهای ورزش، باشگاه‌ها، ورزشکاران، مربیان، داوران و مسئولان باشگاهی ایجاد می‌گردد و حکومت می‌کند.

مفهوم‌شناسی تحقیق

مفهوم سیاست جنایی

اصطلاح سیاست جنایی، برگردان واژه معادل فرانسوی یا انگلیسی آن است که اولین بار، فونرباخ آلمانی در قرن نوزدهم آن را به کار برده است. در تعریف اولیه سیاست جنایی که در بعد مضیق آن ملموس بوده، مترادف با برخورد با جرم بزه‌کاری پس از ارتكاب آن محدود بوده است. هرچند در تعاریف اولیه سیاست جنایی، رویکرد انحصاری، مبارزه با جرم و کیفر بزه‌کاران و به بیان دیگر، سیاست کیفری بوده است اما به تدریج در کنار مقابله و جزادهی به بزه‌کار، بحث پیشگیری از بزه نیز در میان جرم‌شناسان قوت پیدا کرد و سیاست جنایی از سیاست کیفری به سیاست کیفری و پیشگیری تحول پیدا نمود. باین‌حال، سیاست جنایی موسع، علاوه بر قواعد حقوقی، عملکرد نهادهای مختلف را نیز که اجرای قواعد مزبور را به عهده دارند، در بر می‌گیرد. این نهادها عبارت‌اند از پلیس، دادسراها، دادگاه‌ها، اداره زندان‌ها، اداره آموزش و تربیت مراقبتی مجرمان و نهادهای پیشگیری از جرم ادارات خدمات اجتماعی؛ بنابراین، مجموعه‌ای از فعالیت‌های نهادی (رسمی) وجود دارد که همچون خود قانون جزء سیاست جنایی قرار می‌گیرند. بدین ترتیب، سیاست جنایی در مفهوم موسع را می‌توان به سیاست جنایی ماهوی شامل بزه‌انگاری، انحراف‌انگاری و پاسخ‌گذاری و سیاست جنایی شکلی شامل آیین رسیدگی به بزه، تعیین پاسخ به آن (پاسخ‌دهی)، تعریف مراجع پاسخ‌دهی (رسیدگی‌کننده) و سازمان‌های متولی اجرا و اعمال به پاسخ بزه و نیز پاسخ‌دهی به انحراف توسط جامعه مدنی تقسیم نمود (حاجی‌ده‌آبادی و خاقانی اصفهانی، ۱۳۹۲: ۱۰۷). با این همه، سیاست یعنی اصول اداره کشور در شئون مختلف آن (کوشا و دقانی سائیج، ۱۳۹۶: ۲). با این وجود، سیاست جنایی در مفهوم جدید، پل ارتباطی بین حقوق جزا و جرم‌شناسی و شامل مجموعه روش‌هایی بوده که هیئت اجتماع با توسل به آن‌ها واکنش علیه پدیده مجرمانه را سامان می‌بخشد. محدوده هدف و رسالت سیاست جنایی در هر جامعه، تضمین امنیت جانی، مالی و حیثیتی شهروندان از یک سو و تأمین نهادهای

عمومی از سوی دیگر است که اگر شیوه‌های اعمال کیفر در کشور خاص مدنظر باشد، موضوع مربوط به سیاست کیفری است و اگر مسائل ورزشی در میان باشد، سخن از سیاست ورزش است.

مفهوم جرائم و تخلفات ورزش پاورلیفتینگ

پاورلیفتینگ یا وزنه‌برداری کلاسیک، یک ورزش قدرتی است که شباهت‌های زیادی با ورزش وزنه‌برداری دارد. هر دو مورد شامل بلند کردن وزنه در سه گروه اسکوات، ددلیفت و پرس سینه هستند که در وزنه‌برداری به‌جای پرس کردن، وزنه موردنظر به بالای سر هدایت می‌گردد. مسابقه پاورلیفتینگ می‌تواند با تجهیزات و بدون تجهیزات برگزار شود که هر کدام شرایط ویژه خود را دارند. اولین گام در شناخت این ورزش، شناسایی قوانین مهم جزایی، شکلی و توصیفی مواد قانونی است؛ یعنی ورزشکار، مدیر، مربی، داور و سایر عاملین باید حداقل آن را بدانند تا در صورت روبرو شدن با جرائم و تخلفات بتوانند رفتار آگاهانه را اتخاذ نمایند. اگر بخواهیم استنباطی از جرم و تخلف ورزشی حقوقی داشته باشیم، باید به آیین‌نامه انضباطی سازمان تربیت‌بدنی جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۷۴، چهارچوب ماده ۲ قانون مجازات اسلامی رجوع کنیم. در این تعریف آمده است: «انجام فعل یا ترک فعل که از سوی اشخاص ورزشی برخلاف موازین قانونی و شرعی و مقررات ورزش به‌منظور برهم زدن نظم و نظامات بر آن افعال مجازات تعیین گردیده است»؛ بنابراین، جرائم و تخلفات ورزشی مشمول تمامی جرائمی بوده که در قانون مجازات اسلامی در ماده ۲ تعریف شده است و یا فراتر از حد انتظار در محدوده ورزش عمداً یا در نتیجه بی‌احتیاطی به جان، سلامتی، مال، حیثیت، شهرت و یا هر حق متصوره دیگری لطمه‌ای وارد بنماید و موجب ضرر مادی یا معنوی گردد. محدوده ورزش منحصر به محیط ورزشی است؛ فضایی که برابر با ضوابط عرفی حاکم بر ورزش مربوطه، محل انجام عملیات ورزش با مقررات آن فعالیت ورزشی باشد. پس هر فردی مطابق با ماده ۱ قانون مسئولیت مدنی، بدون مجوز قانونی به‌طور عمد یا در نتیجه بی‌احتیاطی به جان، سلامت، مال، آزادی، حیثیت، شهرت تجارتي و یا به هر حق دیگری که به موجب قانون برای افراد ایجاد شده است، لطمه وارد آورد، مسئول خسارت ناشی از عمل خود خواهد بود. ورزشکار در ابعاد ورزشی باید نسبت به عملیات ورزش، محدوده ورزش، مربی، داور، سرپرست و مدیران ورزش، به شکل قانونی برخورد کند و با اعتبار به قوانین، موکول به عدم مغایرت آن‌ها به شرع باشد (گلدوزیان، ۱۳۹۲: ۴۲) و هر عملی که انجام می‌دهد، شرع و نظم آن را قیاس کند. به علاوه، توجه به فضایل معنوی و اخلاقی و اصول اجتماعی در پیروی از رویه جوانمردی و پهلوانی و رعایت کلیه قوانین و مقررات ورزشی را مدنظر قرار دهد تا از جرم و تخلف ورزشی جدا باشد. اگر ورزشکاری بنا بر ضوابط و مقررات ورزشی، ممنوع از انجام عملی باشد که قانون‌گذار آن را ممنوع اعلام کرده اما آن را انجام دهد، مجرم و متخلف محسوب و مجازات می‌گردد، مانند استفاده از مواد نیروزا و محرک که در اصطلاح ورزش، دوپینگ محسوب می‌گردد و محرک منفی که قانون‌گذار انجام آن عمل را ضروری می‌داند، مانند اینکه تمامی ورزشکاران قبل از حضور در مسابقه باید تست دوپینگ بدهند. انجام دادن و ترک فعل به‌عنوان جرم در عملیات ورزشی موجب مجازات است.

مفاهیم و متغیرهای تحقیق

نقش سیاست جنایی مشارکتی در پیشگیری اجتماعی از جرائم و تخلفات ورزشی پاورلیفتینگ

سالم‌سازی ارکان ورزش پاورلیفتینگ در مباحث مربوط به پیشگیری از جرم، تدابیر پیشگیرانه اجتماعی مربوط به مرحله پیش از ارتکاب جرم به شمار می‌روند. این تدابیر اجتماعی موردنظر اعم از تدابیری است که موجب کاهش جرائم ورزشی نامناسب بوده و تدابیری که موجب مصون بودن ورزشکاران از آسیب‌هایی فضای ورزش می‌شود. یکی از این

تدابیر اجتماعی را می‌توان سازمان‌های مردم‌نهاد دانست که ظرفیت‌های بسیاری دارند. این گونه نهادها باید صحنه آوردن مردم در رتبه‌های مختلف، دولت را در پیشبرد اهداف خود کمک می‌کنند. معمولاً به دلیل اینکه این نهادها از بودجه دولت استفاده نمی‌نمایند، هزینه‌ای بر دولت به بار نمی‌آورند و حتی در بسیاری از موارد، کاستی‌های دولت و عملکرد ضعیف آن را پوشش می‌دهند. در بسیاری از موارد، اجتماعی بودن پدیده جرم ایجاب می‌کند تا حتی‌المقدور برای پیشگیری و سرکوب جرائم و تخلفات ورزشی از تمامی ظرفیت‌های اجتماعی استفاده شود. سازمان‌های مردم‌نهاد در فرآیند کیفری یکی از این ظرفیت‌هاست؛ بنابراین، می‌توان گفت، سازمان‌های مردم‌نهاد مستقل از دولت در کنار سازمان‌های دولتی در حمایت از حقوق ورزشکاران تأثیر بسزایی دارند. در مقابل، مردم و نهادهای مردمی نیز باید کشتش و گرایش به مشارکت را در خود پرورانده و بروز دهند. این دو امر تأثیری متقابل بر یکدیگر دارند که بررسی آن و کنکاش در زمینه عوامل مؤثر بر مشارکت و یا کناره‌گیری اجتماعی مردم، فرصتی دیگر می‌طلبد (بابایی و نجیبیان، ۱۳۹۰: ۸۰). اولین تأثیرگذار جهت کاهش جرائم و تخلفات ورزشی، آموزش و اطلاع‌رسانی است زیرا بنا بر گفته قدیمی‌ترین مکتب کیفری در غرب یعنی مکتب کلاسیک، برای اینکه مردم ضرورت حفظ قرارداد اجتماعی را درک کنند، نیاز به آموزش دارند. مطابق گفته «سزار بکاریا» از پیشگامان این مکتب، آموزش، آگاهی را همراهی می‌کند (عبداللهی، ۱۳۹۶: ۱-۲۶). بدون تردید، آموزش و اطلاع‌رسانی به ورزشکاران پاور و عموم مردم توسط این سازمان‌ها می‌تواند نقش مؤثری در کاهش جرائم و تخلفات ورزشی داشته باشد و آن‌ها را از مرحله تخلفات دور کند. در جامعه، یک سری از اقدامات باید جهت آشنایی با جرائم و تخلفات ورزشی از همان دوره کودکی در مدارس آموزش داده شود زیرا مدارس در پرورش شخصیت و اجتماعی شدن افراد بسیار تأثیرگذار هستند. افراد در این عرصه، علاوه بر سوادآموزی، با هنجارهای بنیادی جامعه آشنا می‌شوند و چگونگی برخورد با مناسبت‌های اجتماعی را فرا می‌گیرند (Sieyel, 2015).

متأسفانه، موضوع آموزش و پرورش در کشور نادیده گرفته می‌شود. این اولین اقدامی است که دولت در این حوزه باید بدان توجه کافی را داشته باشد و آموزش تخلفات و جرائم ورزشی را از دوران تحصیل پایه‌گذاری کند تا مردم به نهادهای آموزشی، آشنا و آن را در قهرمانی‌های ورزش به کار گیرند؛ بدین صورت که بعضی از این تخلفات، مفاهیم، عوارض و عواقب جرائم و تخلفاتی را که ممکن است با آن روبرو شوند، در یک کتاب درسی گنجانده و آموزش دهند. از آنجا که اولین اقدام قوه مقننه، قانون‌گذاری است، این وظیفه در حوزه ورزش بسیار مهم و تأثیرگذار است. طبق بند ۵ اصل ۱۵۶ قانون اساسی جمهوری اسلامی، با اینکه پیشگیری از جرم، وظیفه قوه قضاییه مقرر شده است اما به نظر می‌رسد قوه قضاییه بدون همراهی سیاست‌ها به‌تنهایی نمی‌تواند مثمر فایده باشد چراکه با توجه به بند ۴ این اصل، قانون‌گذار به دنبال پیشگیری غیر کیفری بوده است (بیات و شرافتی پور، ۱۳۷۸: ۳-۳۲).

همکاری قوه قضاییه با اداره کل ورزش و جوانان و مشارکت فعال مردم و نیروهای هیئت ورزش که بدون هیچ چشم‌داشتی حاضر به همکاری هستند، در زمینه‌های کاهش جرائم ورزشی بسیار کارساز خواهد بود و سلامت محیط‌های ورزش را از گزند متخلفان مصون خواهد داشت. در عین حال، عوامل پلیس و مسئولان امنیتی ورزش پاور، نظم و امنیت تماشاگران، جلوگیری از ازدحام جمعیت در ورزشگاه‌ها، حفاظت از تماشاگران در تمامی مراحل برگزاری مسابقات، سالم نگه داشتن وسایل نقلیه و اتوبوس‌های تماشاگران، امنیت اماکن، تأسیسات و تجهیزات ورزشگاه‌ها در رویدادهای ورزشی پاور از نظر عملی و اجتماعی، فرآیند بسیار پراهمیتی بوده که بر عهده قانون است و رشد صنعت ورزش را به دنبال خواهد داشت.

نقش مدیران ارشد در کاهش یا تشدید جرائم و تخلفات ورزش پاورلیفتینگ

مدیریت در ورزش پاور شاید در نگاه اول، سخت و از دید عموم، ساده‌ترین کار محسوب شود. بسیاری از مردم که در پی قهرمانی یا نتایج ورزش هستند، مدیران این رشته ورزشی را نقد و شاید تمام مسائل ضعیف را بر عهده مدیر می‌گذارند. یک مدیر ورزشی که با یک ویژگی خاص در رأس سازمان ورزش قرار می‌گیرد، حتی‌المقدور باید دیدگاه فنی و مشارکتی، فرهنگی، اقتصادی و نگاه سیاسی به ورزش داشته و در تمام سطوح مختلف، برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی مناسب، کارگزینی درست، هماهنگی و بودجه‌ریزی و گزارش‌دهی دقیقی داشته باشد. یک مدیر ورزشی با استعداد و ویژه باید ابتدا اهداف خود را بر اساس گردش بودجه و منابع مالی و انسانی با بهترین تحقیق به دست آمده تعریف کند و با احتیاط کامل در این کار گام بردارد و سپس با برنامه‌ریزی دقیق مدیریتی در کاهش جرم و تخلفات ورزشی دخول نماید تا اگر در پایان برنامه‌ریزی به اهداف واقعی خود نرسید، علت را شناسایی کرده و قدرت برنامه‌ریزی مجدد و درست آن را داشته باشد چراکه تنها راه کاهش جرائم و تخلفات ورزش پاور برای یک مدیر، برنامه‌ریزی دقیق و بی‌نقص اوست. برای ایجاد برنامه‌ریزی‌های دقیق و بدون نقص در فدراسیون باید کمیته‌های آموزش، نظارت و کنترل لازم برای برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت را در نظر داشته باشند تا با هدف‌گذاری روی این برنامه‌های خاص از مسیر خود منحرف نشوند.

نقش آفرینی رسانه ورزش پاورلیفتینگ

امروزه، رسانه‌ها به واسطه کشف و به کارگیری فناوری‌های جدید ارتباطی، یکی از مهم‌ترین ابزارهای فرهنگ‌سازی در پیشگیری از تخلفات پاور محسوب می‌شوند. با توجه به اینکه عصر حاضر به عصر اطلاعات و ارتباطات معروف است، مردم بیشتر به رسانه‌ها توجه دارند. اثرگذاری وسایل ارتباط رسانه‌ای آن قدر وسیع است که ممکن است این آثار درازمدت یا کوتاه‌مدت بروز نماید، تا آنجا که جرم‌شناسان و جامعه‌شناسان، وسایل ارتباط جمعی را در ذیل عوامل اجتماعی یا محیط انتخابی یا اتفاقی جرم بررسی کرده، بر نقش‌های دوگانه آن در وقوع جرم یا پیشگیری از آن تأکید دارند و معتقد هستند این ابزار در پرورش یا انحراف افکار عمومی نقش مهمی را ایفا می‌کند، تا حدی که افراد و ملت‌هایی قادر به بهره‌گیری بهینه از عصر جدید نخواهند بود زیرا از قدرت و توان لازم برای پالایش امواج و سازمان‌دهی اطلاعاتی برخوردار نیستند. از آنجا که ارتباطات از نقش مؤثری در انتقال دانش، مهارت، نگرش‌ها و اطلاعات در سطح جامعه برخوردار است، رسیدن به این تشکیلات و رسانه‌ها باید انگیزه صحیح و عقلانی مخاطبان را شناسایی کند زیرا مخاطبان رسانه، اطلاعات مورد نیاز خود را از منابعی می‌گیرند که با افکار و اعتقاداتشان هم‌سو است؛ یعنی پیام‌گیران و مخاطبان برنامه‌ای را تماشا می‌کنند و مطلبی را نمی‌خوانند، مگر آنکه آن را دوست داشته باشند (فتحی‌نیا و علیزاده، ۱۳۸۴: ۱۲، ۸۱، ۱۰۵). رسانه‌ها نقش مؤثری در تغییر نگرش افراد جامعه نسبت به ورزش دارند. هرچه این نقش با توجه به ملاحظات چون شناخت نیازها، روش‌های مؤثر ارتباطی و رویکردهای روان‌شناختی صورت پذیرد، اثرگذارتر خواهند بود (کوهن، ۱۳۹۸: ۲۰).

به‌طور کلی، رسانه‌ها واسطه انتقال ورزش به تماشاگران شده و ورزش مدرن به حوزه فرهنگ عمومی وارد شده است. لذا، مفهوم جدیدی از ورزش شکل گرفته و ابعاد و کارکردهای متفاوت اجتماعی ورزش پدیدار شده است (فرودر، ۱۳۸۰: ۳، ۲۶، ۲۲).

تدابیر پیشگیرانه از جرائم و تخلفات ورزش پاورلیفتینگ

مطابق با اصل ۱۵۶ قانون اساسی، رسیدگی و صدور حکم در مورد تخلفات، تهدیدات، شکایات، حل و فصل دعاوی و رفع خصومات با اقدام مناسب به منظور پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین بر عهده قوه قضاییه است. این قوه موظف است، شرایط و امکانات پیشگیری از جرائم ورزشی را محیا کند تا جوانان و ورزشکاران خصوصاً پاورکارها بتوانند به شکل مناسب با آرامش و آسایش و خارج از هرگونه عوامل محیطی و پیامدهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، بر فعالیت خود متمرکز باشند. در نتیجه، لازم است نکاتی با نوشتار قانونی نظارت مستمر بر باشگاه‌های بدن‌سازی پاورکارها وضع گردد. با در اختیار داشتن و تدوین شیوه‌نامه سلامت با نظارت و سازمان‌دهی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، ساختار زیر می‌تواند ارتقاء تندرستی جامعه ورزش پاورلیفتینگ در اهداف شورای سیاست‌گذاری مثمر فایده باشد.

ماده ۱: در جهت ایجاد محیط سالم ورزش، مطابق ماده ۶ قانون، اجازه تأسیس باشگاه ورزشی و ورزشگاه توسط مردم با نظارت دولت، فعالیت کلیه باشگاه‌های ورزشی و ورزشگاه‌ها باید تحت نظارت اداره کل ورزش و جوانان، مطابق شئون اسلامی و مقررات و دستورالعمل‌های وزارت ورزش و جوانان و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط انجام گیرد. تبصره: در صورتی که دستورالعمل‌ها مانع توسعه ورزش گردد، کمیته کارشناسی با حضور نمایندگان تام‌الاختیار دستگاه‌های ذی‌ربط با توجه به شرایط، آیین‌نامه‌های موجود را تعدیل خواهند نمود.

ماده ۲: با توجه به اینکه اغلب تخلفات مربوط به حوزه ورزش و سلامت در اماکن فاقد مجوز توسط افراد فاقد صلاحیت انجام می‌شود، به منظور پیشگیری از وقوع تخلفات و جرائم مرتبط با حوزه فعالیت ورزش و جوانان، لازم است از فعالیت اماکن ورزشی فاقد مجوز و افراد فاقد صلاحیت، قاطعانه جلوگیری شود. تخلفات اماکن فاقد مجوز، صدمات جبران‌ناپذیری بر حوزه ورزش بدن‌سازی وارد نموده است.

تبصره: فعالیت مراکز و اماکن ورزشی دولتی و خصوصی، منوط به تأیید اداره کل ورزش و جوانان است. در غیر این صورت، مراجع انتظامی مکلف‌اند حسب اعلام اداره کل ورزش و جوانان نسبت به تعطیلی این گونه اماکن اقدام نمایند.

ماده ۳: پاسخ به کلیه نیازهای اختصاصی جامعه ورزش مرتبط با فعالیت‌های حوزه بهداشت و درمان که طبق قوانین بین‌المللی فدراسیون‌های ورزش آماتوری کشور و یا آیین‌نامه‌های وزارت ورزش و جوانان برای ورزشکاران مجاز شناخته شده، جزء موارد فعالیت‌های کمیته سلامت و ورزش است.

ماده ۴: به منظور حفظ ارتقاء و تأمین سلامت ورزشکاران، کمیته موظف به اجرایی نمودن برخورد قانونی با هرگونه تخلفات در مراکز و اماکن ورزشی و فعالیت‌های مرتبط با ورزش من‌جمله دوپینگ، عرصه دارو نقایص فنی مرتبط با سلامتی و غیره است.

ماده ۵: به منظور تسریع و پیشگیری از وقوع تخلفات ورزشی و سلامت، آن دسته از مراکز ورزشی دولتی و خصوصی که فعالیت آن‌ها توسط کمیته ورزش و سلامت، تخلف محسوب گردد، ابتدا توسط اداره کل ورزش و جوانان، تذکر کتبی دریافت نموده و در صورت عدم توجه و اقدام مناسب، برخورد قانونی صورت پذیرد.

ماده ۶: کلیه مصوبات کمیته سلامت، پس از تأیید نهایی شورای سیاست‌گذاری و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی حوزه ورزش و جوانان توسط مدیر کل ورزش و جوانان و یا دستگاه‌های ذی‌ربط، جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

ماده ۷: کلیه اماکن ورزشی دولتی و خصوصی، هنگام تأسیس و یا تمدید پروانه جهت استعمال و صدور تأیید فنی سلامت به هیئت پزشکی ورزشی استان، معرفی و صدور یا تمدید پروانه منوط به ارائه تأییدیه هیئت پزشکی ورزشی استان خواهد بود.

این شیوه سلامت که هم اکنون در برخی از استان‌های کشور قابلیت اجرایی دارد، به‌طور قاطع باید توسط حقوقدانان، بازننگری و مقید به قوانین معتبری باشد تا در سراسر استان‌های کشور عملیات به اجرا درآید. این شیوه سلامت که منوط به تمام رشته‌های ورزشی بدن‌سازی بوده، به شکل محدود عملیاتی گردیده و قابلیت همه‌گیری نداشته و ندارد.

نتیجه‌گیری

وقت آن است که از یک سو، سیاست جنایی در مراحل مختلف فرآیند کیفری و نیز قلمرو نظارت و کنترل ورزش (تأمین-پیشگیرانه) به‌طور گسترده‌تر ارزیابی و سنجش شود و از سوی دیگر، سیاست‌ها و اقدامات اصلاحی ورزشی در عصر سیاست جنایی نوین مورد بررسی قرار گیرد تا با اطلاع و آگاهی ورزشکاران از وقوع حوادث ناشی از عملیات ورزشی در پیشگیری از بزه‌کاری مؤثر باشد. اگر سطح اطلاعات و آگاهی ورزشکاران از این‌گونه جرائم و تخلفات درباره وقایع و حوادث، وسایل مبارزه علیه آن و استفاده از امکانات ایمنی جهت پیشگیری از این‌گونه حوادث ورزشی پاور بالاتر رود، اصلاح جرم بهتر و آسان خواهد شد. جرائم و تخلفات ورزشی به علت تأثیرگذاری بر تمام سطوح جامعه، یکی از مسائل چالش‌برانگیز بوده و جرم‌انگاری افتراقی در جرائم و تخلفات ورزشی با قضات، وکلا و کارشناسان متخصص می‌تواند یکی از ابزارها و کلیدهای ویژه سیاست‌های جنایی در باب ورزش قرار گیرد. در غیر این صورت، این بزه‌کاری و انحرافات ورزش است که بر اساس سیاست‌های غیرمعقول و غیرمنطقی، نه تنها نتایج مطلوبی به همراه نخواهد داشت بلکه خود به تدریج موجب پیدا شدن معضلات اجتماعی بسیاری خواهد شد. اگر سیاست جنایی در ارکان ورزشی نه فقط در جرگه پاورلیفتینگ بلکه سایر ورزش‌های موجود به درستی کارسازی گردد، نه تنها جرائم و تخلفات ورزشی به‌طور قطع کاهش پیدا می‌کند بلکه نقش ورزشکاران در جلوگیری و پیشگیری از جرائم ناشی از حوادث ورزشی و تأمین امنیت در کنار سایر ابراهای رسمی دولت می‌تواند یکی از جلوه‌های بارز امنیت ورزش باشد. به امید اینکه این گونه سیاست‌های درست، کارسازی گردد.

منابع

- آقایی نیا، حسین. (۱۳۹۶). حقوق ورزش. چاپ چهاردهم، تهران: نشر میزان.
- بابایی، علی اکبر. (۱۳۹۰). چالش‌های پیشگیری از جرم، نشریه حقوق دگستری.
- بیات، بهرام و شرافتی پور، جعفر. (۱۳۸۷). پیشگیری از جرم با تکیه بر رویکرد اجتماع محور. تهران: معاونت اجتماعی ناجا.
- شعبانی مقدم، کیوان. (۱۳۹۱). حقوق ورزش. تهران: اندیشه‌های حقوق.
- شکری، نادر. (۱۳۹۱). حقوق ورزش، بررسی نظم حاکم بر حقوق ورزش. تهران: انتشارات جنگل.
- عبداللهی، سامان. (۱۳۹۶). نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در پیشگیری مشارکتی از جرائم مانع اطفال، فصلنامه علمی، پژوهش علوم اجتماعی.
- عبدی، علیرضا و بیگی، جمال. (۱۳۹۷). بررسی جرم‌شناختی جرائم ورزش در ایران، کنفرانس ملی رویکردهای نوین در علوم انسانی، چالش‌ها و راه‌حل‌ها.
- عیسی پور، ویدا. (۱۳۹۲). سیاست جنایی تقنینی در خصوص جرائم و تخلفات ورزش بانوان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.
- غلامرضایی راد، آرش. (۱۳۹۹). حقوق ورزشی. تهران: انتشارات واش.
- فتحی نیا، محمد و علیزاده، عبدالرحمن. (۱۳۸۴). خشونت‌گرایی تماشاگران فوتبال و نقش رسانه‌ها در کنترل آن، نشریه پژوهش و سنجش.
- فراهانی، ابوالفضل. (۱۳۹۱). حقوق ورزش. تهران: انتشارات حتمی.

- فرودر، حسین. (۱۳۸۰). جوانان، ورزش و رسانه‌ها، ماهنامه فرهنگ عمومی.
- کریمی خانقاه، شایان. (۱۳۹۸). مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی و حقیقی در راستای فعالیت ورزش.
- کوشا، جعفر. (۱۳۹۲). سیاست جنایی ایران در لایحه قانون مجازات اسلامی.
- گلدوزیان، ایرج. (۱۳۹۲). محشای قانون مجازات. تهران: انتشارات مجد.
- Siyel, L. J. C. (2015). *Criminology, Theories, Patterns, and Thom Son and wad worth pabication*.

استناد به این مقاله: غلامرضایی راد، آرش، احدی، فاطمه و بیگی، جمال. (۱۴۰۲). سیاست جنایی پیشگیرانه ایران در قبال جرائم و تخلفات ورزش باورلیفتینگ. فصلنامه تحقیقات نوین میان‌رشته‌ای حقوق، ۳(۲)، ۷۴-۸۴.

Modern Interdisciplinary Research in Law is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.